

Zaak 2023-166

Datum uitspraak: 11 oktober 2023

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

appellant

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen, verweerster.

1. Procesverloop

- 1.1 Bij beslissing van 21 augustus 2023 heeft de Commissie voor de examens aan appellant meegedeeld dat het tentamen behorende bij de cursus IB0502, Model-driven development van 11 juli 2023 ongeldig werd verklaard.
- 1.2 Verweerster en appellant zijn niet gekomen tot een minnelijke schikking. Appellant heeft bij e-mail van 29 augustus 2023 aangegeven zijn beroep te willen doorzetten, waarna verweerster een verweerschrift heeft ingediend.
- 1.3 Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 11 oktober 2023, waar verweerster, vertegenwoordigd door mevrouw prof. mr. A.L.H. Ernes, voorzitter Commissie voor de examens, en mevrouw mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris van de Commissie voor de examens, via videobelverbinding hebben deelgenomen aan de hoorzitting. Appellant heeft tevens via videobelverbinding aan de hoorzitting deelgenomen.

2. Overwegingen

Het beroep van appellant

- 2.1 Appellant is het niet eens met de beslissing van 21 augustus 2023, waarmee zijn tentamen voor de cursus IB0502, Model-driven development ongeldig werd verklaard. Appellant wordt verweten dat hij gebruik heeft gemaakt van niet-transparant drinkgerei, diverse spullen aanwezig had op zijn bureau, oortjes dan wel andere smart devices of (digitale) apparatuur voorhanden had tijdens het tentamen en tijdelijk uit beeld is verdwenen.
- 2.2 Appellant verklaart de geconstateerde onregelmatigheden als volgt.
 - 2.2.1 Appellant betwist gebruik te hebben gemaakt van niet-transparant drinkgerei. Appellant had tijdens het tentamen weliswaar blikjes drinken tot zijn beschikking, maar deze heeft hij over geschonken in een doorzichtig glas. Hij heeft niet uit de blikjes gedronken. Appellant heeft de blikjes via de camera laten zien, om aan te tonen dat hier niets op staat of in zit, anders dan drinken.
 - 2.2.2 Ten aanzien van de op zijn bureau aanwezige spullen, geeft appellant aan dat deze nodig waren voor het afleggen van het tentamen. Het betreft een pen, papier, potlood, puntenslijper, geodriehoek, muis, toetsenbord en monitor. Ter zitting wordt door appellant toegelicht dat het niet-toegestane hulpmiddel een afstandsbediening

- is. Appellant toont de afstandsbediening ter zitting en geeft aan dat deze gebruikt wordt om het licht in de kamer in- en uit te schakelen.
- 2.2.3 Appellant stelt dat hij slechts tijdens het doorlopen van de proctoring software setup oortjes heeft gedragen, omdat hem op dat moment gevraagd werd of hij geluid kon horen en de luidspreker van zijn computer het niet deed. Hij heeft via de chat in het proctorprogramma gevraagd wat hij moest doen, omdat hij de oortjes nodig had om geluid te horen, maar deze niet mocht gebruiken tijdens het tentamen. Hierop kwam geen antwoord. Daarop heeft appellant besloten de oortjes uit te doen en deze weg te leggen in de keuken. De oortjes zijn niet gebruikt tijdens het tentamen.
- 2.2.4 Het niet toestaan van toiletgebruik tijdens het tentamen, is voor appellant de voornaamste reden om zijn beroep voort te zetten. Ten aanzien hiervan, betoogt appellant dat het tentamen vier uur duurt en niet van hem kan worden verwacht dat hij gedurende vier uur geen gebruik maakt van het toilet. Bovendien betreft het een open boek-tentamen en is er online geen informatie over het tentamen beschikbaar. Het toiletbezoek heeft hooguit een minuut geduurd. Appellant weet dat toiletgebruik onder voorwaarden wel toegestaan is wanneer je het tentamen op locatie aflegt. Het studiecentrum zat echter vol, waardoor appellant geen andere keus had dan het tentamen thuis afleggen.

Het standpunt van verweerster

- 2.3 Verweerster merkt op dat de regel uit het Onderwijs- en examenreglement, die bepaalt dat toiletbezoek tijdens een thuis tentamen niet mogelijk is, een regel van algemene strekking is. Hiertegen staat geen beroepsmogelijkheid open. Verweerster verzoekt het College het beroep van appellant ten aanzien hiervan niet-ontvankelijk te verklaren.
- 2.4 Verweerster stelt verder dat appellant de mogelijkheid had om het tentamen op een studiecentrum af te leggen, mits hij zich tijdig had aangemeld. Verder merkt verweerster op dat zij niet bevoegd is inzake aanmelding voor het tentamen.
- 2.5 Verweerster schetst het juridisch kader dat ten grondslag ligt aan de ongeldigverklaring als volgt. Op grond van artikel 7:12b WHW is het de taak van verweerster om de kwaliteit van tentamens en examens te borgen.

Artikel 4.16 sub m van de Onderwijs- en examenregeling 2022-2023 bepaalt:

“De Commissie voor de examens is bevoegd een tentamen of een onderdeel daarvan ongeldig te verklaren, als een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de tentamenkandidaat op basis van het tentamen of dat onderdeel niet mogelijk is gebleken of wanneer er sprake is van een onregelmatigheid en het kennen en kunnen van de student niet vastgesteld kan worden of het tentamen niet geborgd kan worden. Dit kan tot gevolg hebben dat, wanneer de uitslag voor het tentamen reeds is vastgesteld, deze uitslag alsnog als niet rechtmatig tot stand gekomen wordt beoordeeld en ongeldig wordt verklaard. Indien van toepassing, wordt het onterecht afgegeven certificaat eveneens ongeldig verklaard door de Commissie voor de examens en verwijderd uit het studentadministratiesysteem. De regels en procedures hierover zijn opgenomen in het Examenreglement.”

Artikel 1.3 lid bb OER bepaalt:

“onregelmatigheid: iedere gebeurtenis tijdens een tentamensessie waardoor het kennen en kunnen van de kandidaat niet kan worden vastgesteld”

Artikel 2.4.1 jo. artikel 2.4.2 van het Examenreglement 2022-2023 bepalen het volgende:

“De Commissie voor de examens is op grond van de wet en de OER bevoegd een tentamen of een onderdeel daarvan ongeldig te verklaren, als een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de tentamenkandidaat op basis van het tentamen of dat onderdeel niet mogelijk is gebleken of de kwaliteit van het tentamen of examen niet kan worden geborgd.”

“1. Een onregelmatigheid is iedere gebeurtenis bij een tentamen waardoor het kennen en kunnen van de kandidaat niet kan worden vastgesteld of de kwaliteit van het tentamen of examen niet kan worden geborgd.

2. Van een onregelmatigheid is in elk geval sprake wanneer:

a. Het door een student handelen in strijd met de instructies, vermeld in het cursusmateriaal of de regelgeving die betrekking hebben op de verplichtingen bij het afleggen van een tentamen of bijzondere verplichting, zie hiervoor ook bijlage 7: Instructies in verband met de tentamenzitting.

b. Het door een student niet volgen van de aanwijzingen/instructies bij een (digitaal) tentamen dan wel van de surveillant. Voorbeelden van het door onder a en b genoemde zijn:

- Het tijdens het tentamen voorhanden hebben van mobiele telefoon('s, smartwatch, tablet, horloge, armbanden, koptelefoon, headset, andere smart devices, andere apparatuur, niet behorende tot de toegestane hulpmiddelen bij het tentamen. 2. Voor tentamens welke afgenomen worden middels proctoring

[...]

- Het tijdens het tentamen voorhanden hebben van andere voorwerpen (niet zijnde apparatuur) welke niet behoren tot de toegestane hulpmiddelen.

- Het tijdens het tentamen (deels) uit beeld verdwijnen

[...]”

In bijlage 7 van het Examenreglement, Instructies in verband met de tentamenzitting, wordt bepaald:

“Wanneer het tentamen middels proctoring wordt afgenomen, dient de student gedurende de hele tentamensessie de instructies te volgen, zoals (...)

- Behoudens de toegestane hulpmiddelen mag een student geen apparatuur voorhanden hebben, behoudens de computer, een beeldscherm, toetsenbord, een muis en maximaal twee camera's (waarvan een tweede camera de camera van de mobiele telefoon is of van een tablet). 3 Voor de afname van tentamens met proctoring geldt dat de niet toegestane apparatuur zoals voornoemd niet in de ruimte aanwezig mag zijn. Eventueel mogen deze apparaten uitgeschakeld afgedekt worden.

(..)

- Mobiele telefoons (uitgeschakeld) (niet zijnde de mobiele telefoon welke fungeert als tweede camera), tablet (niet zijnde de tablet welke fungeert als tweede camera), smartwatch, horloge, armbanden, koptelefoons, headsets en andere smart devices of andere (digitale) apparatuur, dienen opgeborgen te worden. Indien er gebruik gemaakt dient te worden van een tweede camera is een mobiele telefoon of tablet wel toegestaan voor het gebruik van de tweede camera

(..)

- Eten en drinken dient opgeborgen te worden (m.u.v. drank uit transparant drinkgerei) en mag niet genuttigd worden, tenzij er sprake is van een door de CvE afgegeven beschikking waarin het de student op basis van medische gronden wordt toegestaan iets te eten tijdens de

tentamensessie.

(..)

- de ruimte niet te verlaten en dient hij de hele tijd duidelijk in beeld te zijn, behalve wanneer het legitimatiebewijs en de eventuele hulpmiddelen getoond moeten worden en bij het maken van een roomscan inclusief het (schoon) bureaublad”

Bijlage 2 van de OER bepaalt:

“Wanneer het tentamen met toezicht middels proctorsoftware of een online mondeling tentamen wordt

afgenomen, dient de student

(...)

de ruimte niet te verlaten en dient hij de hele tijd duidelijk in beeld te zijn, behalve wanneer het legitimatiebewijs en de eventuele hulpmiddelen getoond moeten worden en bij het maken van een roomscan”

(..)

Tijdens het tentamen mogen geen andere hulpmiddelen dan de toegestane gebruikt worden (zie hiervoor

het Examenreglement).

(..)

Eten en drinken dient opgeborgen te worden (m.u.v. een transparant flesje water) en mag niet genuttigd

worden, tenzij er sprake is van een door de CvE afgegeven beschikking waarin het de student op basis

van medische gronden wordt toegestaan iets te eten tijdens de tentamensessie.

(..)

Digitaal tentamen (DT) in studiecentrum:

(..)

-Toiletgebruik onder begeleiding van surveillant is toegestaan.

-Telefoons, (audio) earplugs/koptelefoons/ headsets/oordoppen, horloges, smartwatches en andere elektronische apparaten zijn niet toegestaan. Indien er tijdens het tentamen sprake is van mediabestanden

met geluid dient hiervoor gebruik gemaakt te worden van een eigen niet-draadloze headset/koptelefoon.

Dit wordt voor de start van het tentamen kenbaar gemaakt aan de student. (zie Examenreglement)

Digitaal tentamen (DT) thuis

(..)

-Toiletgebruik tijdens het tentamen is niet toegestaan.

- Telefoons of tablets (uitgeschakeld, tenzij gebruik als tweede camera), (audio) earplugs/koptelefoons/

headsets/oordoppen, horloges, smartwatches en andere elektronische apparaten zijn niet toegestaan. Een

eventueel aanwezig extra beeldscherm dient bij voorkeur verwijderd te worden uit de ruimte, maar dient in

ieder geval afgedekt en uitgeschakeld te zijn. Het bureaublad dient leeg te zijn met uitzondering van de

toegestane hulpmiddelen. Indien er tijdens het tentamen sprake is van mediabestanden met geluid dient

hiervoor gebruik gemaakt te worden van de speakers van de pc/laptop. (zie Examenreglement)”

Op grond van de voornoemde artikelen heeft verweerder het tentamen ongeldig verklaard, omdat een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden op basis van het gemaakte tentamen niet mogelijk is gebleken. Voor verweerder valt niet met zekerheid vast te stellen wat zich precies heeft afgespeeld toen appelland de instructies niet opvolgde. Het kennen en kunnen van appelland als tentamenkandidaat kan niet worden vastgesteld.

- 2.6 Verweerster heeft gekozen voor de meest studentvriendelijke optie, waarbij appellant zijn tentamenkans behoudt, ondanks het feit dat het tentamen niet geborgd kan worden en kennis, inzicht en vaardigheden niet konden worden getoetst.
- 2.7 Ten aanzien van de ernst van de gedragingen die appellant worden verweten, voert verweerster aan:
- 2.7.1 Wanneer gebruik gemaakt wordt van niet-transparant drinkgerei, bestaat de mogelijkheid dat hierop of -in iets geschreven staat waaruit de student voordeel kan halen tijdens het tentamen. Hetzelfde geldt voor een blikje dat reeds geopend is bij aanvang van het tentamen. Afhankelijk van de omstandigheden kan door verweerster flexibel met deze regel worden omgegaan.
 - 2.7.2 Tijdens het tentamen waren een online woordenboek en het cursusboek toegestaan als hulpmiddelen, alsmede pen en papier. Vast is komen te staan dat het beschikbaar hebben van een afstandsbediening niet was toegestaan.
 - 2.7.3 Voor wat betreft het gebruik van de oortjes, wist appellant of had hij kunnen weten dat oortjes niet zijn toegestaan tijdens het tentamen.
 - 2.7.4 Het afleggen van een thuis tentamen, is een bijzondere vorm van tentamineren. Hierbij is toiletbezoek niet toegestaan, omdat niet kan worden vastgesteld wat er gebeurt als de student buiten beeld is. Nadat bleek dat het studiecentrum vol was, is een oproep uitgegaan naar studenten. Indien zij toch niet zouden komen opdagen bij het tentamen, werd hen verzocht zich af te melden om zodoende tentamenplekken vrij te maken. Zodoende kwamen er na aanmelding van appellant voor het thuis tentamen alsnog plekken vrij op het studiecentrum. Verweerster raadt appellant aan om in de toekomst te blijven uitkijken naar een plek in het studiecentrum, ook op een later moment.

Het oordeel van het College

- 2.8 Het College overweegt onder verwijzing naar artikel 7.61, derde lid, van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) dat het College op 22 augustus 2023 het beroepschrift aan verweerster heeft gezonden, met uitnodiging om in overleg met betrokkenen na te gaan of een minnelijke schikking van het geschil mogelijk is. Verweerster heeft op 29 augustus 2023 aan appellant en het College, onder overlegging van de daarop betrekking hebbende stukken, medegedeeld tot welke uitkomst het beraad heeft geleid. Het College concludeert op basis van de mededeling van verweerster dat een minnelijke schikking niet mogelijk is gebleken.
- 2.9 Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van verweerster. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of deze voldoende is onderbouwd. Dit brengt met zich dat de beslissing van verweerster slechts voor vernietiging in aanmerking komt als deze in strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht.
- 2.10 Het College is, toetsend binnen de hierboven aangegeven grenzen, op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting en op grond van de door verweerster verstrekte onderbouwing, van oordeel dat de beslissing van verweerster in rechte standhoudt. Dat oordeel berust op de volgende overwegingen.
- 2.10.1 Het College overweegt dat de regels omtrent afname van digitale tentamens zijn opgenomen in de Onderwijs- en Examenregeling en het Examenreglement en dat appellant hiermee bekend is, althans hiermee bekend had kunnen en moeten zijn.
 - 2.10.2 Vaststaat dat appellant tijdens het tentamen uit beeld is verdwenen. Appellant heeft dit ook niet ontkend. Daarmee staat dan ook vast dat appellant de regels die gelden bij afname van een digitaal (proctoring) tentamen heeft overtreden. Het uit beeld verdwijnen tijdens het tentamen is op zichzelf staand al voldoende om tot een

- ongeldigverklaring van het tentamen te komen. Ondanks de door appellant gegeven toelichting, kan niet met zekerheid worden vastgesteld wat zich heeft voorgedaan op het moment dat appellante niet in beeld was.. Alleen al op grond van die geconstateerde onregelmatigheid is een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van appellant niet meer mogelijk. Daarbij is overigens niet van belang hoelang appellant uit beeld was. Behalve dat sprake is van een overtreding die de maatregel rechtvaardigt, kan - anders dan appellant betoogt - ook in een korte tijd van afwezigheid informatie worden vergaard, waardoor het vaststellen van kennis, inzicht en vaardigheden in gedrang komt, respectievelijk kan komen.
- 2.10.3 Over het verweer van verweerster dat dit (het niet toegestaan zijn van toiletbezoek tijdens een thuintentamen) een regel van algemene strekking is, merkt het College het volgende op. Het beroep richt zich niet slechts tegen deze regel, maar richt zich tegen de ongeldigverklaring van zijn tentamen met toepassing van deze regel. Tegen de ongeldigverklaring (wegens het niet voldoen aan de regels) staat gewoon administratief beroep open en er is dan ook geen aanleiding tot niet-ontvankelijkverklaring van het beroep. Dat appellant als argument voor zijn beroep geeft dat hij het niet eens is met (de toepassing van) een algemene regel in zijn geval, maakt niet dat dit onderdeel van zijn beroep niet-ontvankelijk is.
- 2.10.4 Over de stelling van appellant dat niet van hem kan worden verwacht dat hij gedurende vier uur geen gebruik maakt van het toilet, overweegt het College als volgt. Zoals verweerster zegt, is het thuis afleggen van een tentamen een bijzondere vorm van tentaminering waarbij strenge en formele regels (moeten) gelden omdat regulier toezicht niet mogelijk is. Dat dit tentamen voor appellant vier uur duurt, maakt niet dat toepassing van deze regel in zijn geval onredelijk is. Appellant had immers ook voor deelname aan het tentamen in het studiecentrum kunnen kiezen en is er zelf verantwoordelijk voor zich daarvoor tijdig aan te melden (of in de gaten te houden of er alsnog een plek vrij komt).

Conclusie

- 2.11 Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het beroep ongegrond is. Appellant krijgt geen gelijk en de ongeldigverklaring van het tentamen blijft in stand.

3. Beslissing

Het College

Rechtdoende:

verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. A. Snijders, voorzitter, en dr. O. Firsova en mr. S. van der Waal, leden, in tegenwoordigheid van mr. A.L.H. Soons-Koopman als plaatsvervangend secretaris

w.g. de plaatsvervangend secretaris,

w.g. de voorzitter,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

mr. A. Snijders

voor eensluidend afschrift,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

Als u het niet eens bent met dit besluit van het College van beroep voor de examens, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of via het [webformulier](#). Alle informatie daarover vindt u op de website www.raadvanstate.nl/studentenzaken/.